

Raqamli texnologiyalardan ta'lim jarayonida foydalanish

Berdiyeva Xurshida

Qashqadaryo viloyati, Yakkabog' tuman

3-son Politexnikumi Informatika va

AT fani o'qituvchisi katta o'qituvchi

Annotatsiya: Mazkur maqolada raqamli texnologiyalarning ta'lim jarayoniga ta'siri, ularning afzalliklari va qo'llanilish sohalari tahlil qilingan. Shuningdek, zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari yordamida o'qitishning samaradorligini oshirish yo'llari, masofaviy ta'limning imkoniyatlari va duch kelinayotgan muammolar yoritilgan.

Kalit so'zlar: raqamli texnologiyalar, ta'lim jarayoni, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, masofaviy ta'lim, innovatsion yondashuv.

Hozirgi kunda raqamli texnologiyalar hayotimizning barcha jabhalariga, xususan, ta'lim tizimiga ham chuqur kirib bormoqda. Ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalardan foydalanish o'quvchilarning bilim olish jarayonini soddalashtiribgina qolmay, balki ularni interaktiv va innovatsion tarzda o'qitish imkoniyatini ham yaratadi. Raqamli vositalar yordamida o'quv materiallari ko'rgazmali, multimediya shaklida yetkaziladi, bu esa o'quvchilarning mavzuni tezroq va samaraliroq o'zlashtirishiga xizmat qiladi.

Raqamli texnologiyalar yordamida masofaviy ta'lim, onlayn darslar, virtual laboratoriyalar va elektron kutubxonalar kabi imkoniyatlar taqdim etilmoqda. Ayniqsa

pandemiya davrida bu imkoniyatlar yanada dolzarb ahamiyat kasb etdi. O'quvchilar geografik joylashuvidan qat'i nazar, bilim olish imkoniga ega bo'lishdi. Shu bilan birga, bu jarayon o'qituvchilarning ham metodik mahoratini oshirish, yangi pedagogik yondashuvlarni joriy etishiga zamin yaratdi.

Hozirgi kunda dunyo miqyosida ta'lim tizimi tubdan o'zgarishlarni boshdan kechirmoqda. Bunda raqamli texnologiyalarning rivojlanishi hal qiluvchi omil bo'lib xizmat qilmoqda. An'anaviy dars jarayonlari endi zamonaviy axborot-kommunikatsiya vositalari bilan boyitilib, interaktiv, qiziqarli va samarali shaklga kelmoqda. Ayniqsa, internet tarmog'i, mobil ilovalar, onlayn ta'lim platformalari va sun'iy intellekt texnologiyalarining joriy etilishi ta'lim jarayonini yanada sifatli va ommabop qilish imkonini bermoqda.

Raqamli texnologiyalar yordamida o'quvchilarning mustaqil ta'lim olish ko'nikmalari shakllanmoqda, ularga turli manbalardan tezkor ma'lumot olish, tahlil qilish va foydalanish imkoniyati yaratilmoqda. Shu bilan birga, zamonaviy dasturlar o'quvchilarning individual yondashuv asosida o'rganishini qo'llab-quvvatlaydi. Masalan, masofaviy ta'lim platformalari orqali har bir o'quvchi o'ziga qulay vaqtda bilim olish imkoniga ega bo'ladi. Bu ayniqsa chekka hududlarda istiqomat qiluvchi yoshlar uchun muhim ahamiyat kasb etadi.

O'qituvchilar uchun ham raqamli texnologiyalar ko'plab qulayliklar yaratmoqda. Ular dars materiallarini multimedia shaklida tayyorlash, virtual laboratoriyalar va test tizimlaridan foydalanish orqali dars samaradorligini oshirishlari mumkin. Shuningdek, onlayn baholash tizimlari orqali o'quvchilarning bilim darajasini aniq tahlil qilish va ularga mos ta'lim strategiyasini tanlash imkoniyati mavjud.

Raqamli texnologiyalar, shuningdek, ta'lim tizimining boshqaruv va nazorat jarayonlarini avtomatlashtirish imkonini beradi. Elektron jurnallar, statistik hisobotlar,

onlayn monitoring tizimlari orqali ta'lim muassasalari faoliyatini samarali boshqarish mumkin. Bu esa ta'lim sifati va shaffofligini oshirishga xizmat qiladi.

Shu bilan birga, raqamli texnologiyalardan foydalanishda muayyan muammolar ham mavjud. Jumladan, texnik vositalarning yetishmasligi, internet tarmog'ining barqaror ishlamasligi, pedagoglarning raqamli kompetensiyalarining yetarli darajada emasligi kabi holatlar yechim talab qiladi. Shu sababli, davlat va jamiyat tomonidan raqamli infratuzilmani rivojlantirish, o'qituvchilarning axborot texnologiyalari bo'yicha malakasini oshirish bo'yicha tizimli chora-tadbirlar ko'rilmoqda.

Xulosa qilib aytganda, raqamli texnologiyalar ta'lim jarayonining ajralmas qismiga aylangan. Ular ta'limga innovatsiyalarni olib kirib, uni yanada samarali, qulay va zamonaviy qilishga xizmat qilmoqda. Kelajakda bu jarayon yanada chuqurlashib, raqamli ta'lim madaniyatining shakllanishiga olib keladi

Zamonaviy raqamli platformalar — Moodle, Google Classroom, Zoom, Microsoft Teams va boshqa vositalar orqali darslar tashkil etilishi, baholash tizimining avtomatlashtirilishi, o'quvchilarning faol ishtiroki va bilimlarni tahlil qilish jarayonini osonlashtirdi. Bu texnologiyalar nafaqat qulaylik yaratadi, balki o'qituvchilarning vaqtini tejaydi, natijalarni tizimli ravishda kuzatib borish imkonini ham beradi.

Biroq, raqamli texnologiyalarni to'liq joriy etishda muayyan muammolar ham mavjud. Jumladan, ayrim hududlarda internet tezligining pastligi, kompyuter vositalarining yetishmasligi, o'qituvchilarning raqamli savodxonligi past darajada ekani kabi muammolar ta'lim sifatiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda. Shu sababli bu yo'nalishda uzluksiz malaka oshirish kurslari, texnik bazani mustahkamlash kabi chora-tadbirlar zarur.

Ta'lim sohasida raqamli texnologiyalarni samarali qo'llash uchun davlat siyosati va strategik dasturlar muhim ahamiyat kasb etadi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ta'limda raqamli texnologiyalarni rivojlantirishga qaratilgan qaror va farmonlari bu borada

muhim huquqiy asos bo‘lib xizmat qilmoqda. Ularning amaliy ijrosi orqali zamonaviy, ochiq va raqobatbardosh ta’lim muhitini shakllantirish imkoni paydo bo‘lmoqda.

Xulosa qilib aytganda, raqamli texnologiyalar ta’lim tizimining ajralmas qismiga aylanib bormoqda. Bu texnologiyalar o‘quv jarayonini yengillashtirish, ta’lim sifatini oshirish, o‘quvchilarning mustaqil fikrlash ko‘nikmalarini rivojlantirishga xizmat qilmoqda. Kelajakda bu yo‘nalishdagi imkoniyatlar yanada kengayib, ta’lim sohasining tubdan takomillashishiga sabab bo‘ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Raqamli O‘zbekiston – 2030” strategiyasi.
2. www.edu.uz – O‘zbekiston Respublikasi Ta’lim portali.
3. Azizxo‘jayev A. “Innovatsion pedagogika va raqamli texnologiyalar”, Toshkent, 2022.
4. Xamidova M. “Ta’limda raqamli yondashuvlar”, Toshkent, 2021.
5. www.ziyonet.uz – Ta’limga oid elektron resurslar portali.